

16.02.2018 Dnro Fimea
006632/06.08.00.00/2016

Lääkealan toimijoiden valvonta

Päätös apteekkien perustamisesta Vantaan kaupunkiin ja päätös apteekkien sijoittumisesta Vantaan kaupunkiin**Päätös**

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (myöhemmin myös Fimea) on tänään tekemällään päätöksellä päättänyt perustaa Vantaan kaupunkiin seuraavat apteekit

- Vantaan 13. apteekki
- Vantaan 14. apteekki
- Vantaan 15. apteekki ja
- Vantaan 16. apteekki

Samalla Fimea muuttaa apteekkien sijoittumisesta Vantaan kaupunkiin tehtyä päätöstä sekä siihen vuosina 2001 ja 2002 tehtyjä päivityksiä (LL dnro:t 66/811/1997, 191/50/2001 ja 1521/50/2002). Tällä päätöksellä Vantaan kaupungissa toimivat apteekit määrätään sijoittumaan Vantaan kaupungin alueelle.

Perustelut

1 Asian käsittely viranomaisessa

Taustaa

Fimea on käynnistänyt alkukevästä 2016 selvitystyön apteekkipalvelujen alueellisesta toimivuudesta kartoittaakseen uusien apteekkien perustamistarpeita (Uutinen Fimean verkkosivuilla 26.2.2016: Fimea selvittää apteekkipalveluiden lisäämistarpeita, <http://www.fimea.fi/-/fimea-selvittaa-apteekkipalveluiden-lisaamistarpeita>). Selvitys koskee ensi vaiheessa sellaisia kuntia, joissa apteekkitiheys asukaslukuun verrattuna on koko maan keskiarvoa pienempi tai joiden asukkailla on tullut Fimeaan yhteydenottoja apteekkipalveluihin liittyen.

Fimea on käsitellyt Vantaan apteekkipalveluiden saatavuutta koskevaa asiaa vuonna 2015, jolloin Fimea on tehnyt päätöksen sivuapteekin perustamista koskevassa asiassa (dnro 001603/06.08.00.00/2015, 001772/06.08.00.01/2015). Fimea ei perustanut sivuapteekkiä Vantaan

kaupungin Kivistön kaupunginosaan. Päätöksen mukaan Fimea katsoi, että lääkelain mukaisia perusteita sivuapteekin perustamiseen Vantaan Kivistöön ei ollut osoitettavissa. Lisäksi päätöksessä todettiin, että Fimea seuraa apteekkipalveluiden riittävyttä Kivistön alueella ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin itsenäisen apteekin perustamiseksi.

Kuuleminen

Fimea on 14.12.2016 päivätyllä kuulemiskirjeellä pyytänyt Vantaan kaupungilta ja Vantaan kaupungissa apteekkiliikettä harjoittavilta apteekkareilta lausuntoja lääkkeiden saatavuudesta ja apteekkipalveluiden toimivuudesta Vantaan kaupungissa sekä Fimean esityksistä apteekkien sijaintialueiden muuttamiseksi Vantaan kaupungissa ja uusien apteekkien perustamiseksi Vantaan kaupunkiin. Kuulemiskirje lähetettiin tiedoksi myös Vantaan rajojen läheisyydessä apteekkiliikettä harjoittaville apteekkareille.

Fimean kirjeessä esitettiin seuraavaa:

1. Vantaan kaupungin apteekkialueita tulisi muuttaa siten, että nykyisen seitsemän apteekkien sijaintialueen sijaan kaikkien Vantaan apteekkien tulisi sijoittua Vantaan kaupungin alueelle. Nykyiset apteekkien sijaintialueet yhdistettäisiin siis yhdeksi alueeksi.
2. Vantaan kaupunkiin tulisi perustaa neljä itsenäistä apteekkia, joiden sijaintialueeksi määrättäisiin Vantaan kaupungin alue.

Lausuntonsa asiassa antoi Vantaan kaupunki. Vantaan kaupungin alueella toimivat apteekkarit antoivat kaksi yhteislausuntoa. Yhden lausunnon antoivat Vantaan 1., 3., 6., 7., 9. ja 10. apteekin apteekkarit sekä Vantaan 5. ja 11. apteekin apteekkiluvan saaneet ja toisen lausunnon Vantaan 2., 4. ja 8. apteekin apteekkarit. Lisäksi Helsingin yliopiston apteekki toimitti lausunnon.

Vantaan kaupungin lausunnossa todetaan, että vantaalaiset ovat pääosin tyytyväisiä apteekkipalveluihin. Ainoa kehitettävä asia olisi apteekkien päivystyksen lisääminen koko Vantaan alueella. Erityisesti tarve kohdistuu voimakkaasti kasvavaan Tikkurilan alueeseen.

Sijaintialueiden osalta Vantaan apteekkien sijainti vastaa kaupungin näkemyksen mukaan nykyisellään hyvin Vantaan kaupungin terveysasemien jakaumaa ja myöhemmin apteekkien jakaumaa tulisi tarkistaa yhteistyössä maakunnan kanssa. Lisäksi lausunnossa tuodaan esiin, että Vantaan rajojen tuntumassa on lukuisia apteekkeja tukemassa Vantaalla olevia apteekkipalveluja.

Vantaan kaupunki yhtyy Fimean näkemykseen uusien apteekkien perustamisen osalta. Lausunnon mukaan Vantaalle tarvitaan uusi apteekki Kivistön kasvukeskukseen, jossa arvion mukaan aloittaa uusi sosiaali- ja terveysasema vuonna 2019.

Vantaan 1., 3., 6., 7., 9. ja 10. apteekkien apteekkareiden sekä **Vantaan 5. ja 11. apteekin** apteekkiluvan saaneiden yhteisessä lausunnossa todetaan, että lääkkeiden saatavuus Vantaan kaupungin alueella on hyvä.

Kaupungissa tällä hetkellä sijaitsevat apteekit ovat sijoittuneet tasaisesti kaupungin eri liikepaikoille ja lähiöihin. Apteekkien aukioloaikojen todetaan myös olevan kattavat. Sijaintialueiden täydellinen vapauttaminen johtaisi lausunnon antaneiden näkemyksen mukaan helposti apteekkien keskittymiseen vain parhaille liikepaikoille. Lausunnossa viitataan lääkelain 41 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan apteekkien sijaintialueita voidaan muuttaa vain, jos se on tarpeen apteekkipalveluiden turvaamiseksi. Lausunnon mukaan uusien apteekkeja pitää perustaa tarveharkintaan perustuen. Kivistön kaupunginosa on lausunnon antaneiden mielestä vahvasti kehittyvä alue, jonne apteekin perustaminen on tulevaisuutta ajatellen varmasti järkevää.

Vantaan 2., 4. ja 8. apteekin apteekkareiden lausunnon mukaan lääkkeiden saatavuus ja apteekkipalveluiden toimivuus on Vantaalla erinomainen. Apteekkarit vastustavat nykyisten sijaintialueiden muuttamista Vantaalla. Lisäksi lausunnon mukaan uusien apteekkien perustamistarvetta tulee tarkastella Vantaalla apteekkien sijaintialueittain, mikäli lääkkeiden saatavuudessa havaittaisiin puutteita.

Lausunnossa perustellaan apteekkareiden näkemyksiä sillä, että lääkelain 41 §:n 1 momentin mukaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi päättää apteekin sijaintialueen muuttamisesta vain, jos se on tarpeen apteekkipalvelujen turvaamiseksi. Apteekkareiden näkemyksen mukaan apteekkipalveluiden turvaaminen ei edellytä apteekkien sijaintialueiden muutoksia. Lisäksi apteekkarit toteavat, että sijaintialueita määriteltäessä tulisi ottaa huomioon myös kunnan väestömäärä. Apteekkareiden mukaan Vantaan apteekkien suuri koko on perusteltua ja apteekkien suuri koko tulisi turvata myös jatkossa. Lausunnossa nostetaan esiin, että sijaintialueiden rajojen poistaminen johtaisi apteekkien keskittymiseen suurimpiin kauppakeskuksiin, mikä vaarantaisi apteekkipalveluiden saatavuuden lähipalveluna.

Apteekkarit vetoavat myös hallintolain luottamuksensuojaperiaatteeseen. Lausunnon mukaan Vantaan apteekkien sijainnit, vuokrasopimusten kestot, tilojen koot, henkilöstön määrät, investoinnit ja muut tekijät on perustettu sille oletukselle, että apteekkien sijaintialueita ei muuteta.

Helsingin yliopiston apteekin mielestä lääkkeiden saatavuus ja apteekkipalvelut Vantaalla vaativat Fimean esittämällä tavalla harkittuja kehitystoimenpiteitä. Yliopiston apteekki kannattaa Fimean esitystä apteekkien sijaintialueiden muuttamiseksi. Vaikka Vantaan kaupunkirakenne on lausunnon mukaan pirstoutunut useisiin asuntoalueisiin, on asukastiheys per alue yksi Suomen korkeimmista. Lisäksi Vantaan väestömäärä kasvaa muuhun Suomeen verrattuna suhteellisen nopeasti ja kaupunkiin rakennetaan koko ajan uusia asuntoalueita. Lisäksi lausunnossa esitetään, että apteekkien vapaan sijoittumisen Vantaan kaupungissa tulee koskea myös Yliopiston apteekin sivuapteekkia.

Yliopiston apteekin käsityksen mukaan Fimean esitys neljän uuden apteekin perustamisesta lähitulevaisuudessa Vantaalle on perusteltua, kun otetaan huomioon kaupungin väestömäärän kasvu ja kaupunginosien sekä asuinalueiden kehitys. Lausunnossa esitetään, että uusien apteekkien

perustamisen ei tulisi sulkea pois Yliopiston apteekin sivuapteekin mahdollista siirtoa Vantaalle.

2 Sovellettava lainsäädäntö

Läkelain (395/1987) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on muun muassa varmistaa lääkkeiden asianmukainen saatavuus maassa. Läkelain 39 §:n yleissäännön mukaan apteekkeja tulee olla maassa siten, että väestö, mikäli mahdollista, voi vaikeudetta saada lääkkeitä.

Apteekkien perustamisesta ja niiden sijaintialueista säädetään tarkemmin läkelain 40 ja 41 §:ssä.

Läkelain 41 §:n 2 momentin (1112/2010) mukaan uuden apteekin perustamisesta kuntaan tai sen osaan päättää Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus lääkkeiden saatavuuden sitä edellyttäessä. Päätös tehdään keskuksen omasta tai asianomaisen kunnan aloitteesta. Lääkkeiden saatavuutta arvioitaessa on otettava huomioon alueen väestömäärä, alueella jo olevat apteekkipalvelut ja muiden terveydenhuollon palvelujen sijoittuminen. Keskus voi myös päättää apteekin sijaintialueen muuttamisesta ja apteekin siirtämisestä kunnan osasta toiseen, jos se on tarpeen apteekkipalveluiden turvaamiseksi.

Läkelain 41 §:n 4 momentin (1112/2010) Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on kuultava asianomaista kuntaa ennen 2 tai 3 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä.

Läkelain 40 §:n 1 momentin (1112/2010) mukaan apteekkilupa myönnetään tietyn apteekkiliikkeen harjoittamiseen kunnassa tai sen osassa. Säännöksen soveltamisessa Fimea on ottanut huomioon läkelain muuttamisesta annetun lain 895/1996 perustelut (HE 118/1996). Niiden mukaan apteekkilupa annetaan apteekkiliikkeen harjoittamiseen kunnan alueella aina, kun se suinkin on mahdollista ja kunnan osaa käytetään ensisijaisesti silloin, kun muutoin olisi syytä pelätä laajojen alueiden jäävän ilman apteekkipalveluja.

3 Uusien apteekkien perustaminen Vantaalle

Yleistä

Uusi apteekki perustetaan lääkkeiden saatavuuden sitä edellyttäessä. Lääkkeiden saatavuutta arvioitaessa on otettava huomioon alueen väestömäärä, alueella jo olevat apteekkipalvelut ja muiden terveydenhuollon palveluiden sijoittuminen.

Alueen väestömäärä

Vantaalla on noin 215 000 asukasta. Vuonna 2015 väestön määrä lisääntyi 3802 henkilöllä ja vuotuinen kasvuprosentti oli 1,8 %. Ennusteen mukaan väestöä on 228 700 henkeä vuonna 2020 ja 257 700 henkeä vuonna 2030.

Vantaan kaupunki jakaantuu seitsemään suuralueeseen, joita ovat Myyrmäen, Kivistön, Aviapoliksen, Tikkurilan, Koivukylän, Korson ja Hakunilan suuralueet. Suuralueista suurin asukasmäärältään on Myyrmäen alue, jossa on asukkaita noin 55 000. Tikkurilan alueella asuu noin 42 000 asukasta, Korson alueella noin 29 700, Hakunilan alueella noin 29 500, Koivukylän alueella noin 28 100, Aviapoliksen alueella noin 19 100 ja Kivistön alueella noin 11 700 asukasta.

Kaupungin suuralueista eniten kasvua odotetaan vuosina 2016 - 2025 Myyrmäen, Kivistön ja Tikkurilan alueille. Myyrmäen suuralueella väestön määrä kasvaa eniten Myyrmäen kaupunginosassa sekä Martinlaakson, Kaivokselan ja Hämeenkyllän kaupunginosissa. Kivistön suuralueen kasvu kohdistuu uudisrakentamisen johdosta Kivistön ja Keimolan kaupunginosaan. Tikkurilan suuralueella väestön määrä kasvaa eniten Tikkurilan kaupunginosassa ja kasvua odotetaan myös Viertolan, Koivuhaan, Hiekkaharjun ja Jokiniemen kaupunginosaan.

Aviapoliksen suuralueella suurin väestönkasvu kohdistuu Veromiehen kaupunginosaan. Pientä kasvua odotetaan myös Ylästön ja Pakkalan kaupunginosaan, kun taas Tammiston kaupunginosan väestömäärän odotetaan pysyvän nykyisellä tasolla. Koivukylän suuralueella väestö lisääntyy eniten Koivukylän, Asolan ja Havukosken kaupunginosissa. Korson suuralueella ennusteen mukaan eniten kasvavat Korson, Nikinmäen ja Vallinojan kaupunginosat. Hakunilan suuralueen väestönkasvu tapahtuu suurimmalta osin Hakunilan kaupunginosassa.

Alueen apteekkipalvelut

Vantaan kaupunki on jaettu seitsemään apteekkien sijaintialueeseen Lääkelaitoksen vuonna 1997 tekemällä aluepäätöksellä, jota on päivitetty vuosina 2001 ja 2002 (LL dnro:t 66/811/1997, 191/50/2001 ja 1521/50/2002, liite). Vantaalla toimii yhteensä 12 apteekkiä ja kolme sivuapteekkiä seuraavasti:

Hakunilan alueella (1. alue) toimii Vantaan 6. (Hakunilan) apteekki (Laukkarinne 6). Lisäksi alueella sijaitsee Helsingin 6. apteekin alainen Länsimäen sivuapteekki (Kilpakuja 1).

Korso-Rekolan alueella (2. alue) toimivat Vantaan 3. (Korson) apteekki (Maakotkantie 6) ja Vantaan 8. (Koivukylän) apteekki (Ojalehdonkuja 1).

Martinlaakson alueella (3. alue) toimivat Vantaan 2. (Vantaanportin) apteekki (Vantaanportinkatu 3) ja Vantaan 7. (Martinlaakson) apteekki (Kivivuorentie 4). Lisäksi alueella sijaitsee Vantaan 4. apteekin alainen Lentoaseman sivuapteekki (Helsinki-Vantaan lentokenttä, Terminaali 2, tuloaula 2A) ja Helsingin 3. (Yliopiston) apteekin alainen Vantaan (Tammiston) sivuapteekki (Tammiston kauppatie 9).

Myyrmäen alueella (4. alue) toimii Vantaan 5. (Myyrmäen) apteekki (Jönsaksentie 6) ja Vantaan 9. (Myyrmännin) apteekki (Iskoskuja 3 A 37).

Tikkurilan alueella (5. alue) toimii Vantaan 1. (Tikkurilan Ykkösapteekki) apteekki (Kielotie 11), Vantaan 4. (Tikkurilan Uusi) apteekki (Talvikkitie 37) ja Vantaan 10. (Tikkurilan Asema-apteekki) apteekki (Asematie 4-10).

Hämeenkylässä-Pähkinärinteellä (6. alue) toimii Vantaan 11. (Pähkinärinteellä) apteekki (Lammaslammentie 9).

Hiekkaharjun-Simonkylän alueella (7. alue) toimii Vantaan 12. (Simonkylän Uusi) apteekki (Leinikkitie 20).

Muiden terveydenhuollon palvelujen sijoittuminen

Vantaalla on seitsemän perusterveydenhuollon terveysasemaa, jotka ovat kaikki avoinna arkisin klo 8-16:

- Hakunilan terveysasema (Laukkarinne 4)
- Koivukylän terveysasema (Karsikkokuja 15)
- Korson terveysasema (Naalipolku 6)
- Länsimäen terveysasema (Keilakuja 1)
- Martinlaakson terveysasema (Laajaniityntie 3)
- Myyrmäen terveysasema (Jönsaksentie 4)
- Tikkurilan terveysasema (Kielotie 11).

Muina aikoina päivystyksestä vastaa Peijaksen terveyskeskuspäivystys (Sairaalakatu 1).

Vantaan kaupungilla on sairaalatoimintaa Katriinan sairaalassa (Katriinankuja 4), Korson vanhustenkeskuksessa (Metsotie 23) ja Peijaksen sairaalan yhteydessä.

Peijaksen sairaalassa toimii myös erikoissairaanhoidon palveluja tarjoava HUS-alueen sairaala.

Lisäksi kaupungissa on useita yksityisiä terveystalvijoita tarjoavia yrityksiä.

Vantaan kaupungissa toimivien terveysasemien läheisyydessä toimii tällä hetkellä apteekkitoimipiste. Länsimäen terveysaseman läheisyydessä toimii tällä hetkellä sivuapteekki. Sivuapteekki on avoinna arkisin klo 9-17. Viikonloppuisin ja pyhinä sivuapteekki on suljettu.

Arvio apteekkien perustamistarpeesta

Fimean arvion mukaan lääkkeiden saatavuus edellyttää apteekkien perustamista Vantaalle.

Apteekkien perustamisen tarvetta Vantaalle on arvioitu kokonaisuutena, jossa ensimmäisenä lääkelain 41 §:n 2 momentin mukaisena seikkana on huomioitu alueen väestömäärä.

Vantaan väestömäärästä voidaan todeta, että Vantaa on väestömäärältään Suomen neljänneksi suurin kaupunki, väestömäärä kasvaa ja sen kasvu on voimakkaampaa kuin keskimäärin Suomessa. Vantaan väestömäärän ennustetaan olevan vuonna 2030 reilusti yli 250 000 asukasta. Vuonna

2015 Vantaan asukasluku kasvoi noin 3900 asukkaalla ja vuonna 2016 noin 3600 asukkaalla. Kasvun ennustetaan jatkuvan yli 3000 asukkaalla vuosittain aina vuoteen 2023 asti, jonka jälkeen kasvuvauhdin ennustetaan hieman hiipuvan.

Suurin osa Vantaan suuralueista olisi väestömäärän perusteella Suomen suurimpien kuntien joukossa ja pieninkin eli Kivistön alue on väestömäärältään suurempi kuin usea kunta Suomessa. Vuoden 2017 alussa Suomessa oli yhteensä 311 kuntaa, joista 213 kunnan asukasluku on alle 10 000 asukasta ja 55 kunnan asukasluku oli yli 20 000. Huomioitavaa on myös se, että Vantaan väestö on kasvanut ja sen ennustetaan kasvavan tulevienkin vuosien ajan tuhansilla asukkailla vuodessa.

Toisena lääkelain 41 §:n 2 momentin mukaisena seikkana on huomioitu alueella jo olevat apteekkipalvelut. Vantaalla on tällä hetkellä yhteensä 12 apteekkia ja kolme (3) sivuapteekkia. Apteekit jakautuvat Vantaan alueelle siten, että Myyrmäen suuralueella on neljä apteekkia, Tikkurilan suuralueella neljä apteekkia, Korson suuralueella yksi apteekki, Hakunilan suuralueella yksi apteekki ja yksi sivuapteekki, Koivukylän suuralueella yksi apteekki ja Aviapoliksen suuralueella yksi apteekki ja kaksi sivuapteekkia. Kivistön suuralueella ei ole apteekkipalveluita saatavilla.

Mikäli apteekkipalveluita tarkastellaan suhteessa alueella asuvaan väestöön, apteekkien lukumäärää voidaan pitää Vantaalla pienenä. Kun Vantaan apteekkipalveluja verrataan koko maan apteekkipalveluihin, on Vantaan apteekkitiheys noin 14 300 asukasta yhtä apteekkitoimipistettä (apteekki ja sivuapteekki) kohden, kun koko maassa apteekkitiheys on noin 6700 asukasta apteekkitoimipistettä kohden. Vantaalla asukkaita apteekkia kohden on yli kaksinkertainen määrä koko maahan verrattuna, joten suhdelukujen mukaan Vantaan apteekkitiheys sen asukaslukuun nähden on huomattavasti pienempi kuin koko maassa keskimäärin.

Alueen väestömäärästä ja apteekkien lukumäärästä voidaan todeta, että Vantaalla on ollut Tilastokeskuksen väestötietokannan mukaan noin 181 900 asukasta vuonna 2002, kun Vantaalle on viimeksi perustettu apteekki (Vantaan 12. apteekki). Vantaan apteekkitiheys on ollut vuonna 2002 noin 13 000 asukasta apteekkitoimipistettä kohden. Tämän jälkeen Vantaan väestömäärä on kasvanut noin 33 000 asukkaalla.

Helsingin 3. (Yliopiston) apteekin alainen sivuapteekki aloitti toimintansa Vantaan Tammistossa vuonna 2014. Päätös sivuapteekin siirtämisestä Helsingin Diakonissalaitokselta Vantaan Tammistoon oli tehty vuonna 2008. Vuonna 2014 Vantaan asukasluku oli noin 210 800, joten Tammiston sivuapteekin avaamisen jälkeen Vantaan apteekkitiheys oli 14 100 asukasta apteekkitoimipistettä kohden.

Tarkasteltaessa apteekkitiheyttä suuralueittain, voidaan todeta, että suurin apteekkitiheys on Aviapoliksen suuralueella, noin 6 400 asukasta apteekkitoimipistettä kohden. Pienin apteekkitiheys on puolestaan Korson ja Koivukylän suuralueilla, joissa asuu lähes 30 000 asukasta yhtä apteekkitoimipistettä kohden. Tikkurilan, Myyrmäen ja Hakunilan suuralueillakin apteekkitiheys (noin 10 500 - 14 800 asukasta

apteekkitoimipistettä kohden) on huomattavasti pienempi kuin Suomessa keskimäärin (6 700 asukasta apteekkitoimipistettä kohden). Kuten jo aiemmin on todettu, Kivistön suuralueella ei ole lainkaan apteekkipalveluja.

Vantaan apteekkitoimipisteistä on vuonna 2016 toimitettu lääkemääräyksiä yhteensä 1,97 miljoonaa kappaletta. Lukumäärää voidaan verrata esimerkiksi vuoteen 2011, jolloin niitä toimitettiin 1,64 miljoonaa kappaletta ja vuoteen 2006, jolloin lääkemääräyksiä toimitettiin 1,40 miljoonaa kappaletta. Apteekeista yhteensä toimitettujen lääkemääräysten lukumäärä on siten kasvanut viimeisen viiden vuoden aikana noin 330 000 kappaletta ja viimeisen 10 vuoden aikana noin 570 000 kappaletta. Kaikista suomalaisista apteekeista toimitettiin keskimäärin noin 90 100 lääkemääräystä itsenäistä apteekkia kohden vuoden 2016 aikana.

Yleisesti Vantaalla toimivien apteekkien ja sivuapteekkien aukioloajat ovat kattavat. Arki-iltaisin apteekkipalveluja on saatavilla pisimmillään klo 22 asti Myyrmäen, Tikkurilan ja Tammiston alueella. Lisäksi kaikki apteekkitoimipisteet Länsimäen sivuapteekkia lukuun ottamatta ovat avoinna lauantaisin. Seitsemän apteekkia ja kaksi sivuapteekkia on avoinna myös sunnuntaisin.

Kolmantena lääkelain 41 §:n 2 momentin mukaisena seikkana on huomioitu muiden terveydenhuollon palveluiden sijoittuminen. Niistä voidaan todeta, että Vantaalla on laajasti julkisen terveydenhuollon palveluita eli perusterveydenhuollon terveysasemia, sairaalatoimintaa sekä arki-iltaisin, öisin ja viikonloppuisin sairaanhoidon päivystystoimintaa. Lisäksi yksityisiä terveyspalveluita tarjoaa usea yritys. Perusterveydenhuollon terveysasemia sijoittuu Vantaan eri puolille ja Vantaan kaupungin arvion mukaan Kivistön suuralueelle tullaan avaamaan uusi terveysasema vuonna 2019. Kaikkien nykyisten terveysasemien läheisyydessä toimii tällä hetkellä apteekkitoimipiste. Länsimäen terveysaseman läheisyydessä toimii tällä hetkellä sivuapteekki, joka on avoinna arkisin klo 9-17. Vantaan alueen terveyskeskuspäivystys on järjestetty Peijaksen sairaalan tiloissa, josta etäisyys lähimpään apteekkiin (Vantaan 8. apteekki) on noin 700 metriä.

Fimean arvion mukaan lääkkeiden saatavuus edellyttää uusien apteekkien perustamista Vantaalle. Lääkkeiden saatavuutta arvioitaessa on otettu huomioon alueen väestömäärä, alueella jo olevat apteekkipalvelut ja muiden terveydenhuollon palveluiden sijoittuminen. Alueen väestömäärästä voidaan todeta, että Vantaa on väestömäärältään jatkuvasti kasvava Suomen neljänneksi suurin kaupunki, jossa tarvitaan lisääntyvästi apteekkipalveluita. Alueella jo olevista apteekkipalveluista voidaan todeta, että Vantaalla on tällä hetkellä 12 varsinaista apteekkia, jota lukumäärää voidaan pitää pienenä määränä. Kun kaikkien apteekkitoimipisteiden lukumäärää verrataan väkilukuun, asukkaita Vantaalla apteekkitoimipistettä kohden on yli kaksinkertainen määrä muuhun maahan verrattuna.

Muiden terveydenhuollon palveluiden osalta voidaan todeta, että niitä on laajasti sijoittuneena eri puolille kaupunkia, mikä lääkkeiden saatavuutta arvioitaessa puoltaa apteekkipalveluiden lisäämistä.

Fimean arvion mukaan lääkkeiden saatavuus edellyttää useamman kuin yhden apteekin perustamista Vantaalle. Fimean käsityksen mukaan

lääkelain 41 §:n 2 momentti ei rajoita perustamista yksi apteekki kerrallaan, vaan apteekkeja voidaan perustaa lääkkeiden saatavuuden edellyttäessä myös useampia samanaikaisesti tehtävällä yhdellä päätöksellä.

Fimea on päätenyt harkinnassaan siihen, että lääkkeiden saatavuus edellyttää tässä vaiheessa neljän uuden apteekin perustamista. Perustettavat apteekit voivat sijoittua vapaasti Vantaan kaupungin alueelle.

Sekä vuonna 2015 päätetyn sivuapteekkiasian käsittelyn yhteydessä että Fimeaan tämän asian käsittelyn yhteydessä toimitetuissa lausunnoissa on tuotu esiin tarve apteekkipalveluiden perustamiselle Kivistön suuralueelle. Alueella ei ole tällä hetkellä apteekkipalveluita saatavilla. Vantaalla toimii yksi terveysasema, jonka läheisyydessä ei ole itsenäistä apteekkia (Länsimäki). Länsimäessä toimii tällä hetkellä sivuapteekki, joka on avoinna arkisin klo 9-17. Viikonloppuisin ja iltaisin tämä sivuapteekki ei ole avoinna. Korson ja Koivukylän suuralueilla apteekkitiheys on lähes 30 000 asukasta yhtä apteekkitoimipistettä kohden. Näillä alueilla asukkaita apteekkia kohden on yli nelinkertainen määrä koko maahan verrattuna, joten suhdelukujen mukaan näiden suuralueiden apteekkitiheys on erityisen pieni verrattuna koko maahan keskimäärin. Edellä esitetyn perusteella ainakin näillä neljällä alueella on tarvetta lisätä apteekkipalveluiden saatavuutta.

Fimea katsoo, että Vantaan kaupungissa on riittävät toimintaedellytykset neljälle uudelle apteekille. Koska lääkelain tarkoituksena on varmistaa lääkkeiden saatavuus maassa ja apteekkeja on oltava siten, että väestö, mikäli mahdollista voi vaikeudetta saada lääkkeitä, uusien apteekkien perustaminen toteuttaa parhaiten lääkelain tavoitteita.

Fimea toteaa, että Vantaan apteekkitiheys on neljän uuden apteekin perustamisen jälkeen noin 11 300 asukasta apteekkitoimipistettä kohden, joka on edelleen huomattavasti pienempi kuin koko maan keskiarvo. Tämän asian käsittelyn yhteydessä on tuotu esiin, että Vantaan väestö kasvaa nopeammin kuin Suomessa keskimäärin ja lisäksi Vantaan alueista Myyrmäen, Kivistön ja Tikkurilan suuralueille ennustetaan suurempaa väestökasvua kuin Vantaalla keskimäärin. Fimea seuraa väestömäärältään kasvavien kuntien apteekkitoimipisteiden tarvetta ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin uusien apteekkien perustamiseksi.

4 Apteekkien sijaintialueiden muuttaminen

Fimean käsityksen mukaan lääkehuollon toimivuuden ja apteekkipalveluiden turvaamiseksi Vantaan kaupungin apteekkien sijaintialueita tulee muuttaa siten, että nykyisen seitsemän apteekkien sijaintialueen sijaan kaikkien Vantaan apteekkien tulee sijoittua Vantaan kaupungin alueelle. Sijaintialue koskee itsenäisiä apteekkeja. Sivuapteekkien sijaintialueet on määrätty erikseen kussakin sivuapteekkilupapäätöksessä.

Fimean käsityksen mukaan apteekkien sijoittuminen vapaammin kaupungin alueelle mahdollistaa apteekkipalveluiden joustavan sijoittumisen terveyspalveluiden ja asiakkaiden asiointikäyttämisen mukaisesti. Fimean arvion mukaan Vantaalla ei ole syytä pelätä laajojen alueiden jäävän ilman apteekkipalveluita, minkä johdosta Vantaalla pitäisi edelleen

säilyttää seitsemään apteekkien sijaintialueeseen perustuva aluejako. Nykyiset Vantaalla toimivat apteekit ovat sijoittuneet kaupungin eri suuralueiden asiointikeskuksiin Kivistön suuraluetta lukuun ottamatta. Fimea ei pidä todennäköisenä, että sijaintialuerajojen poistaminen aiheuttaisi sellaista olemassa olevien apteekkien keskittymistä maantieteellisesti, joka jättäisi laajoja alueita ilman apteekkipalveluita. Lisäksi väestönkasvu Vantaan eri osissa on voimakasta, joka luo apteekkipalveluille tarvetta. Tämän vuoksi ei ole myöskään syytä pelätä, että laajat alueet jäävät ilman apteekkipalveluita.

Lainkohdat

Läkelaki (395/1987) 1 §, 39 §, 40 §, 41 § ja 102 §

Täytäntöönpano

Läkelain 102 §:n 5 momentin mukaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen päätöstä ei saa laittaa täytäntöön ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen saatua lainvoiman Fimea julistaa Vantaan 13. – 16. apteekkiluvat haettavaksi siten kuin läkelain 43 §:ssä säädetään. Lisäksi päätöksen saatua lainvoiman Vantaan kaupungissa toimivat apteekit voivat sijoittua tämän päätöksen mukaisesti Vantaan kaupungissa.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön voi vaatia siihen oikaisua Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselta. Oikaisuvaatimusosoitus on liitteenä (liite 2).

Hyväksyjä

Rajaniemi Sinikka
Pelkonen Eija

Ylijohtaja
Johtaja

Allekirjoitus

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Fimea 16.02.2018. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Käsittelymaksu

Maksutta

Jakelu

Vantaan kaupunki
Vantaan 1.-12. apteekit
Helsingin 3. (Yliopiston) apteekki
Helsingin 6. apteekki

Tiedoksi

Espoon 2. apteekki
Espoon 4. apteekki
Espoon 10. apteekki

Helsingin 28. apteekki
Helsingin 36. apteekki
Helsingin 38. apteekki
Helsingin 39. apteekki
Helsingin 40. apteekki
Helsingin 43. apteekki
Helsingin 45. apteekki
Helsingin 49. apteekki
Helsingin 55. apteekki
Helsingin 59. apteekki
Helsingin 62. apteekki
Keravan 1. apteekki
Keravan 2. apteekki
Sipoon 1. apteekki
Sipoon 2. apteekki
Tuusulan 1. apteekki
Tuusulan 2. apteekki

Liite

Oikaisuvaatimusosoitus Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen päätöksestä

Lisätiedot

Tarvittaessa lisätietoja päätöksestä antaa yliproviisori Noora Oinonen (puh. 029 522 3255, noora.oinonen@fimea.fi) ja yksikön päällikkö Eeva Leinonen (puh. 029 522 3220, eeva.leinonen@fimea.fi).